

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้น้ำมันไบโอดีเซลของผู้บริโภคในอำเภอเมืองเชียงใหม่ มีระเบียบวิธีการศึกษาประกอบด้วย ขอบเขตเนื้อหา ขอบเขตประชากร ขนาดตัวอย่าง และวิธีการคัดเลือกตัวอย่าง ข้อมูล และแหล่งข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และระยะเวลาที่ศึกษาค้างนี้

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้น้ำมันไบโอดีเซลของผู้บริโภคในอำเภอเมืองเชียงใหม่

ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เจ้าของรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคลที่ใช้เครื่องยนต์ดีเซล โดยรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคลของอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่จดทะเบียนกับสำนักงานขนส่งจังหวัดเชียงใหม่ จนถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2549 มีจำนวน 112,002 คัน (ขนส่งจังหวัดเชียงใหม่, 2549)

ขนาดตัวอย่าง และวิธีการคัดเลือกตัวอย่าง

การศึกษาจะใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane (Yamane, 1967: 1088) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ขนาดประชากรมากกว่า 100,000 คน จะได้จำนวนขนาดตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง โดยจะทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสอบถามจากผู้เป็นเจ้าของรถ และใช้น้ำมันไบโอดีเซลที่จำหน่ายผ่านสถานีบริการน้ำมันในอำเภอเมืองเชียงใหม่ จำนวน 15 แห่ง แบ่งเป็นสถานีบริการน้ำมันปตท. จำนวน 9 แห่ง และสถานีบริการน้ำมันบางจาก จำนวน 6 แห่ง โดยแบ่งจำนวนแบบสอบถามผู้บริโภคน้ำมันไบโอดีเซลสถานีละ 27 ตัวอย่าง รวมเป็น 405 ตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกเฉพาะผู้ที่มาเติมน้ำมันไบโอดีเซลที่สถานีบริการน้ำมันเท่านั้น (ยกเว้นรถยนต์ที่ใช้เครื่องยนต์คอมมอนเรล เนื่องจากการทำ Pre-test พบว่าผู้ใช้รถยนต์ประเภทเครื่องยนต์คอมมอนเรลใช้น้ำมันไบโอดีเซลน้อยมากในการศึกษาครั้งนี้จึงไม่นำมารวมด้วย)

ตารางที่ 1 รายชื่อสถานบริการน้ำมันในอำเภอเมืองเชียงใหม่

ชื่อสถานบริการน้ำมัน	สถานบริการน้ำมัน	บริเวณที่ตั้ง
หจก. สหทวีปิโตรเลียม	ปตท.	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
หจก. นอร์ธเทิร์น เชียงใหม่ ออยล์	ปตท.	ตำบลท่าศาลา
หจก. ปัญญามอเตอร์	ปตท.	ตำบลหนองหอย
หจก. ปัญญามอเตอร์	ปตท.	ตำบลหายยา
หจก.เชียงใหม่ขนส่งน้ำมันบริการ	ปตท.	ตำบลช้างเผือก
สถานบริการสวัสดิการ กองบิน41	ปตท.	กองบิน 41
บริษัท สมจิตรเชียงใหม่ (1995)จำกัด	ปตท.	ตำบลวัดเกต
บริษัท สุขุมเซอร์วิส จำกัด	ปตท.	ตำบลฟ้าฮ่าม
บริษัท เชียงใหม่ลักษณะพงษ์ จำกัด	ปตท.	ตำบลสุเทพ(คลองชล)
บริษัท สุวรรณก้าวหน้า จำกัด	บางจาก	ตำบลช้างเผือก
สถานบริการน้ำมันบางจาก-คลองชลประทาน	บางจาก	ชลประทาน
สถานบริการน้ำมันบางจาก - เจริญเมือง	บางจาก	เจริญเมือง
สถานบริการน้ำมันบางจาก - โชนา	บางจาก	โชนา
สถานบริการน้ำมันบางจาก - มหิดล	บางจาก	มหิดล
สถานบริการน้ำมันบางจาก - ราชเชียงใหม่	บางจาก	ราชเชียงใหม่(หายยา)

ที่มา : จากการสำรวจของผู้ศึกษาในเดือนกันยายน พ.ศ. 2551

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่รวบรวมได้จากสถานีบริการน้ำมันที่จำหน่ายน้ำมันไบโอดีเซล ได้แก่ สถานีบริการน้ำมันยี่ห้อ ปตท. จำนวน 9 แห่ง และบางจาก จำนวน 6 แห่ง ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่รวม 15 แห่ง และคณะบริหารธุรกิจ

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ ประกอบด้วยข้อมูลทางปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งเป็นข้อมูลภาคตัวขวาง (Cross Section Data) ได้จากการกรอกแบบสอบถาม ผู้เลือกใช้บริการตามสถานีบริการน้ำมันในอำเภอเมืองเชียงใหม่โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้านี้จะเลือกใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง สาเหตุที่เลือกเพราะต้องการข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใช้รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล (Van & Pick Up) ในอำเภอเชียงใหม่ และตัดสินใจเลือกใช้น้ำมันไบโอดีเซลเท่านั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อความที่ใช้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สูงสุด หรือกำลังศึกษาอยู่ อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อของผู้บริโภค เป็นข้อความที่ใช้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อน้ำมันไบโอดีเซลของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กรอบทฤษฎี 4 Ps ได้แก่ สินค้า (Product) ราคา (Price) การจัดจำหน่าย (Place) การส่งเสริมการตลาด (Promotion)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกใช้น้ำมันไบโอดีเซล ของผู้บริโภค เป็นคำถามที่ใช้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกซื้อน้ำมันไบโอดีเซล ได้แก่ คุณสมบัติหรือองค์ประกอบของน้ำมันไบโอดีเซลที่ใช้กรอบทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค ได้แก่ ใครอยู่ในตลาดเป้าหมาย ผู้บริโภคซื้ออะไร ทำไมผู้บริโภคจึงซื้อ ใครมีส่วนในการตัดสินใจซื้อ ผู้บริโภคซื้อเมื่อใด ผู้บริโภคซื้อที่ไหน และผู้บริโภคซื้ออย่างไร

ส่วนที่ 4 ปัญหาที่ผู้บริโภคพบเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดของน้ำมันไบโอดีเซล เป็นข้อความที่ใช้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของผู้บริโภคที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดของน้ำมันไบโอดีเซล

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการตอบแบบสอบถามนั้นจะใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป เพื่อทำการประมวลผล และนำผลลัพธ์ที่ได้มาจัดทำเป็นตารางวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่ออธิบายความหมาย และแปลผลข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

ในส่วนคำถามที่ใช้ลักษณะคำถามแบบ Likert Scale จะมีการให้คะแนน และแปลความหมายของระดับต่างๆ ที่กำหนดดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2530)

ระดับความสำคัญของปัจจัย และปัญหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามพบ แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด และไม่มีผล มีเกณฑ์ในการให้คะแนนในแต่ละระดับ ดังนี้

ระดับความสำคัญ	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
น้อย	3
น้อยที่สุด	2
ไม่มีผล	1

หมายเหตุ : จากการศึกษาของธีระชัย วาสนาสมสกุล เรื่องทัศนคติของผู้บริโภคต่อน้ำมันไบโอดีเซลในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แปลความหมายของระดับต่างๆไว้ คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด และไม่มีผล ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่ามียู่หลายปัจจัยย่อยที่มีระดับไม่มีผล คาดว่าน่าจะมีผลการศึกษาไปในทิศทางเดียวกันจึงได้กำหนดคะแนนการแปลผลเป็น 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ มีผล (แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด) และไม่มีผล ในระดับที่ไม่มีผล หมายความว่าถึงปัจจัย หรือปัญหานั้นๆ ผู้ตอบแบบสอบถามตระหนักว่าไม่ใช่ปัจจัยสำคัญหรือปัญหา

โดยนำผลคะแนนที่ได้มาทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต การแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ยเลขคณิต จะยึดหลักเกณฑ์ในการจัดอันดับปัจจัย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	จัดอยู่ในอันดับปัจจัยที่มีผล
4.50 – 5.00	มีความสำคัญมากที่สุด
3.50 – 4.49	มีความสำคัญมาก
2.50 – 3.49	มีความสำคัญน้อย
1.50 – 2.49	มีความสำคัญน้อยที่สุด
1.00 – 1.49	ไม่มีความสำคัญเลย

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2551 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552

สถานที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษารุ่นนี้ ได้แก่ สถานีบริการน้ำมันยี่ห้อ ปตท. จำนวน 9 แห่ง และบางจาก จำนวน 6 แห่ง ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่รวม 15 แห่ง และคณะบริหารธุรกิจ